

Projekt

z dnia 26 listopada 2019 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY STARGARD**

z dnia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 r.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) i art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz.2137 z późn. zm.) i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.) Rada Gminy Stargard uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 r., zwany dalej Programem, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2020 ROK

Wprowadzenie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, nakładają na samorząd gminny obowiązek kształtowania polityki alkoholowej oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie, jako zadanie własne gminy. Ustawodawca stoi na stanowisku, że gminy dysponują największą wiedzą o problemach swojej społeczności, dlatego to samorządy powinny podjąć środki zaradcze i naprawcze dla mieszkańców gminy. Działania lokalne wywierają największy wpływ na zmianę postaw i zachowań danej społeczności. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zwany dalej Gminnym Programem określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Większość działań realizowanych zgodnie z wymienionymi ustawami w obszarze profilaktyki jest wspólnych i jednakowych, a ich adresatami są te same grupy osób, zasadne jest więc przyjęcie jednego, wspólnego programu, który określa zadania dla Gminy w tym zakresie. Zgodnie z art. 41 ust. 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Niniejszy Program został opracowany na podstawie wytycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawartych w Rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku oraz wytycznych Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Diagnoza sytuacyjna dotycząca problemów alkoholowych w Gminie Stargard

Na koniec 2018 roku w gminie Stargard zamieszkiwało 13177 mieszkańców. W 2018r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie objął szeroko rozumianym wsparciem 421 rodzin (1024 osób) co stanowi 7,77% wszystkich mieszkańców gminy. Według światowej organizacji zdrowia 2% społeczeństwa to osoby uzależnione, a 5-7% osoby pijące szkodliwie. Tak więc mając na uwadze powyższe możemy szacować, że 2% mieszkańców naszej gminy to 264 osób uzależnionych, 659 - 922 to osoby pijące szkodliwie. Osoby mieszkające wspólnie uważa się za osoby współuzależnione.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2018 rozpatrywała 52 sprawy dotyczące osób nadużywających alkoholu. Wobec 3 osób złożono do sądu wnioski o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu.

Problem nadużywania alkoholu często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy fizycznej, psychicznej bądź ekonomicznej). W ramach prac Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (GZI) prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. W skład zespołu wchodzi między innymi przedstawiciel GKRPA, który uczestniczy w spotkaniach grup roboczych. W 2018 przedstawiciel GKRPA uczestniczył w spotkaniach u 42 rodzin.

Do Przewodniczącego GZI wpłynęło w 2018 roku 41 formularzy „Niebieska Karta A” z czego 27 kart założono w rodzinach. W których występuje alkohol, w tym:

- 37 formularzy założonych było przez przedstawicieli policji,
- 4 przez przedstawicieli pomocy społecznej.

W okresie sprawozdania procedurę wszczynano 35 formularzy, a 6 formularzy zostało ponownie założonych w toku trwania tej samej procedury. Kontynuowanych z roku 2017 i poprzednich lat, było 27 procedur.

W 2018 roku zakończono 49 procedur „Niebieskie Karty”:

- 27 – ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- 22 na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania planu pomocy.

2 karty przekazano:

- 1 do innego Zespołu,
- 1 do sądu (nieletni sprawca).

Na koniec 2018 roku w trakcie realizacji było 11 procedur „Niebieskie Karty”.

Do 31 października 2019 roku do GZI wpłynęło 35 formularzy „Niebieska Karta A”,

Z wywiadu przeprowadzonego z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i dzielnicowymi wynika, że część dorosłych mieszkańców gminy nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu.

Znacząca część działań podejmowanych w ramach Gminnego programu to zadania profilaktyki uniwersalnej, których adresatami są dzieci uczęszczające do szkół, dla których Gmina Stargard jest organem prowadzącym. Każda placówka oświatowa na terenie gminy realizuje własny program profilaktyczny.

W 2018 w starszych klasach szkół podstawowych z terenu gminy przeprowadzono Społeczną Diagnozę Uczniów. Diagnoza była przeprowadzona przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych w ramach realizacji kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Z ogólnopolskiej Diagnozy Społecznej Uczniów 2018 wynika, że:

- Spośród badanych uczniów trzech na siedmiu ma kontakt z palącymi papierosy rówieśnikami, co trzeci spotyka się z kolegami i koleżankami, którzy piją piwo, co czwarty ma kontakt z kimś, kto w ciągu ostatniego roku spróbował wódki i szampana, co piąty koleguje się z rówieśnikiem pijącym wino lub drinki.

- Na dziesięciu kolegów statystycznego ucznia znajdzie się jeden, który w ciągu ostatniego roku spróbował dopalaczy, a w klasie liczącej 14 osób przynajmniej jedna osoba tych dopalaczy spróbowała.

- Palenie papierosów w ciągu ostatniego roku ma za sobą co ósmy uczeń szkoły podstawowej.

- 2,6% uczniów raz na tydzień pali marihuanę.

- W ciągu roku 3,3% sięgnęło po dopalacze.

- Najbardziej popularnymi trunkami wśród młodzieży są: szampan, piwo, wino, wódka, dopiero później drinki.

Z diagnozy przeprowadzonej na terenie gminy Stargard wynika, że w klasach V-VI żaden z uczniów nie palił marihuany i nie pił wódki, natomiast 18,33% piło szampana, 5% określiło, że mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej piło piwo, 3,33 drinka, 1,67% wino oraz 1,67% zapaliło papierosa. W klasach VII-VIII 4,26% uczniów zadeklarowało, że kilka razy w tygodniu pali marihuanę, 2,13% pali codziennie i 2,13% mniej więcej raz na tydzień. Codzienne palenie papierosów deklaruje 6,38% uczniów, 2,13% deklaruje zażywanie dopalaczy, 4,26% picie piwa, 4,26% wina, 2,13% wódki a 4,26% deklaruje codzienne picie drinków.

Jeżeli chodzi o dane gminne w odniesieniu do zażywania środków psychoaktywnych, należy zwrócić uwagę na to, że problem zażywania dopalaczy, palenia marihuany, spożywania alkoholu w różnych postaciach istnieje wśród młodzieży. Trzeba pamiętać, że nawet jeden przypadek zażycia dopalaczy czy różnego rodzaju środków psychoaktywnych, w połączeniu z agresją, może doprowadzić do tragicznych w skutkach wydarzeń.

Otrzymane dane statystyczne powinny stanowić bardzo ważny punkt odniesienia dla planowanych działań profilaktycznych. Należy pamiętać o tym, że pomocy i dostarczania specjalistycznej wiedzy na temat uzależnień wymagają nie tylko dzieci oraz młodzież, ale także często ich rodzice, osoby dorosłe. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, ale przede wszystkim

zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom, w przypadku presji otoczenia. Konsekwencje nadużywania alkoholu dotyczą nie tylko bezpośrednio osób pijących szkodliwie, ryzykownie i ich rodzin, ale także mają wpływ na całą populację, niosąc za sobą różnego rodzaju doraźne szkody związane z zażywaniem alkoholu takie, jak: wypadki samochodowe (w tym śmiertelne), konflikt z prawem, zachowania agresywne, przemoc, większe ryzyko stania się ofiarą przestępstwa, konflikt z rówieśnikami i w rodzinie, problemy z nauką, czy sięganie po inne środki psychoaktywne.

Gminny Program stanowi podstawę do realizacji zadań i priorytetów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i zawiera cele określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizacja zadań gminy określona w Gminnym Programie winna doprowadzić do zmniejszenia liczby osób nadużywających alkoholu, do podniesienia poziomu wiedzy na temat substancji psychoaktywnych oraz zwiększenia zdrowotności mieszkańców.

Gminny Program jest finansowany z dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Adresaci programu

Ze względu na specyfikę i szeroki zasięg problemu alkoholowego adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Stargard, a w szczególności następujące grupy osób:

- osoby uzależnione od alkoholu oraz osoby pijące ryzykownie i szkodliwie,
- dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem),
- rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym.

Cele szczegółowe i zadania

Rozdział 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

Prowadzenie działań związanych ze zwiększeniem pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych w szczególności obejmuje:

1. Współpraca ze stowarzyszeniami abstynenckimi:
 - a) dofinansowanie programów psychoterapii i terapii uzależnień,
 - b) dofinansowanie do indywidualnej psychoterapii i terapii osób uzależnionych,
 - c) dofinansowanie programów ograniczania picia alkoholu,
 - d) dofinansowanie programów pomocy psychologicznej, psychoterapii i terapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową,
 - e) dofinansowanie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii i terapii uzależnienia,
 - f) dofinansowanie do zakupu materiałów edukacyjnych.
2. Dofinansowanie programów terapii dla dzieci i młodzieży uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
3. Zapobieganie problemom wynikającym z picia alkoholu przez osoby starsze.
4. Opłacanie kosztów biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
5. Opłata od wniosków kierowanych do sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.
6. Współdziałanie z instytucjami zajmującymi się profilaktyką i pomocą osobom uzależnionym.
7. Realizacja porozumienia z Gminą Miasto Szczecin o współfinansowaniu programu interwencyjno-motywacyjnego dla osób nietrzeźwych z terenu Gminy Stargard.

Rozdział 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii i problemy przemocy pomocy psychospołecznej i prawnej.

Pomoc rodzinom, w których występują problemy uzależnień i przemocy obejmuje w szczególności:

1. Dofinansowanie programów psychoterapii współzależnienia, programów pomocy psychologicznej i psychoterapii.
2. Wspieranie działalności grup samopomocowych, grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.
3. Dofinansowanie zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. Dofinansowanie zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka.
5. Dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
6. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z rodziną z problemem alkoholowym, problemem narkomanii i problemem przemocy oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.
7. Organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym, problemem narkomanii i problemem przemocy, sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie interdyscyplinarnej pracy na rzecz ochrony rodzin.
8. Organizowanie i/lub finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.
9. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy w tym prawnej dla ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
10. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.
12. Wdrażanie i finansowanie programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Rozdział 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w szczególności obejmuje:

1. Współorganizowanie i dofinansowanie realizacji szkolnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
2. Dofinansowanie szkoleń i kursów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
3. Dofinansowanie programów profilaktycznych dla rodziców rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
4. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
5. Współfinansowanie imprez rekreacyjno-sportowych i zajęć profilaktyczno-sportowych, propagujących zdrowy styl życia bez używek i przemocy.
6. Współfinansowanie działalności świetlic wiejskich i środowiskowych grup samopomocowych.
7. Prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (broszury, plakaty, ulotki z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi dotyczącymi problematyki alkoholowej i narkomanii).
8. Diagnoza i monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym.

9. Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi.

10. Organizowanie lokalnych kampanii i włączanie się w regionalne kampanie oraz realizacja innych kompleksowych działań informacyjno-edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości na drogach.

11. Promowanie działań gminy na forum regionalnym, krajowym poprzez udział w konferencjach, seminariach i innych spotkaniach organizowanych przez województwo i instytucje centralne.

Rozdział 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii obejmuje w szczególności:

1. Współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi realizującymi programy o charakterze profesjonalnym.

2. Dofinansowanie kosztów funkcjonowania stowarzyszeń abstynenckich.

3. Dofinansowanie programów edukacyjnych dla przedstawicieli samorządów lokalnych, stowarzyszeń abstynenckich oraz członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rozdział 5.

Reklama i promocja napojów alkoholowych.

Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą poprzez:

1) przestrzeganie zakazu reklamy napojów alkoholowych i przeciwdziałanie ukrytym formom promocji alkoholu,

2) przestrzeganie zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym lub na kredyt i pod zastaw.

Rozdział 6.

Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Zadania gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia obejmują:

1. Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek art. 24 ustawy

2. Zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 i poddania się leczeniu odwykowemu.

3. Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

4. Złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy.

Rozdział 7.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Ustala się wynagrodzenie członka komisji z wyjątkiem sekretarza i przewodniczącego w wysokości 200,00 zł za:

a) udział w posiedzeniu komisji,

b) przeprowadzenie rozmowy z osobą nadużywającą alkoholu w środowisku,

c) udział w kontroli przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi.

2. Przewodniczącemu komisji przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 300,00 zł.

3. Sekretarzowi komisji przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 250,00 zł.

4. Podstawą do wypłaty w/w wynagrodzenia stanowi podpisana przez Przewodniczącego Komisji lub zastępcę Przewodniczącego Komisji lista wynagrodzeń.

Postanowienia końcowe

1. Realizatorami Gminnego Programu są :

- 1) Wójt Gminy Stargard,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Placówki Oświatowe z terenu Gminy,
- 5) Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

2. W realizacji Gminnego programu współpracuje się w szczególności z:

- 1) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie,
- 2) Komendą Powiatową Policji w Stargardzie,
- 3) Organizacjami pozarządowymi,
- 4) Kościołem i związkami wyznaniowymi,
- 5) Wydziałem Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego,
- 6) Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Uzasadnienie

Art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na radę gminy obowiązek uchwalania corocznie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na radę gminy obowiązek uchwalania Gminnego Programu Przeciwdziałania narkomani.

Oba programy stanowią część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i uwzględniają cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. W związku z tym, że oba dotyczą przeciwdziałania uzależnieniom i realizowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został napisany jeden program łączący te dwa zagadnienia. Niniejszy program na rok 2020 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy.